

Blas na Gàidhlig - The Sounds

Page 362

5.6.7 Ceud or Ciad?

- Normally **eu** is pronounced [ia]:

feur [fiar]	beul [biaL]	eun [ian]
leus [L'ias]	seud [fiad]	meud [miad]

- If **eu** followed by **m**, it is generally pronounced [e:]:

ceum [k'e:m]	beum [b'e:m]	Seumas [ʃe:məs]
feum [f'e:m]	geum [g'e:m]	leum [L'e:m]

ciall [k'iəL]	dias [d'iəs]	fiach [fiəx]	srian [sdriən]
dia [d'iə]	cliabh [kliəv]	fiadh [fiəɣ]	sgian [sgliən]

fiamh [fiav]	bian [bian]	fianais [fianɪʃ]	lain [iaNʲ]
Niall [N'iaL]	miadh [miaɣ]	pian [pian]	sia [ʃia]

Page 366

5.6.8 The thing about l, n and r

Broad l n		Slender l n	
nàdar [Na:dər]	naosg [Nw:sg]	nead [N'ed]	Niall [N'iaL]
nuair [Nuərʲ]	norrag [NɔRag]	neul [N'iaL]	nigh [N'i]
lag [Lag]	lann [LauN]	leabaidh [L'ebɪ]	liath [L'iə]
lus [Lus]	lòn [Lɔ:n]	leas [L'es]	lìon [L'iən]

Broad n		Slender l n	
mo nàdar	[mə na:dər]	mo nead	[mə ned]
dà naosg	[da: nu:sg]	dà neul	[da: nial]
mo norrag	[mə nɔRag]	cha do nigh	[xa də ni]
		mo leabaidh	[mə leɪ]
		glé liath	[gle: liə]
		a leas	[ə les]

Broad r-		“Slender” r-	
rag [Rag]	ruadh [Ruəɣ]	riadh [Riəɣ]	rian [Rian]
ròcas [Rɔ:xgəs]	ròn [Rɔ:n]	riochd [Rixg]	réidh [Re:]
giorra [gʲiRə]	orra [ɔRə]	rionnag [RuNag]	oirre [ɔRə]

Modern Spelling
ciorram [kʲiRəm]
giorra [gʲiRə]
ruith [Ruɪ]
ruig [Ruɪgʲ]

Broad r		‘Slender’ r	
glé rag	[gle: rag]	fo rian	[fɔ rian]
dà ròcas	[da: rɔ:xgəs]	glé réidh	[gle: re:]
glé ruadh	[gle: ruəɣ]	dà rionnag	[da: ruNag]

Blas na Gàidhlig - The Sounds

lag [Lag]	balla [baLə]	call [kauL]
lom [Lɔum]	mala [maLə]	càl [ka:L]
lùb [Lu:b]	balach [baLəx]	faiceall [fɛçg'əL]

glé lag [gle: Lag]	glé lom [gle: Lɔum]	an do lùb [əN də Lu:b]
mo laogh [mə Lu:ɣ]	dà lus [da: Lus]	a lùbas [ə Lu:bəs]

Lenited l-	Lenited n-	Lenited r-
leig i [leg' i]	nigh mi [ni mi]	reic mi [reçg' mi]
leudaich i [liadiç i]	nàirich i [na:r'iç i]	ràinig i [ra:nig' i]
leanamaid [lɛnəmid']	nigheamaid [ni.əmid']	ragamaid [ragəmid']
lìonainn [liənɪN']	nochdainn [nɔxgɪN']	roinninn [rɣNɪɪN']

▶ Weak initial l-	▶ Weak initial n-	▶ Weak initial r
le [le]	'nam ad [na mad]	ri [ri]
leam [loum]	'nad ad [na dad]	rium [riu:m]
leat [lahd]	'na ad [na ad]	riut [riuht]
leis [lej]	'na h-ad [na had]	ris [rij]
leatha [le.ə]	'nar n-ad [nar nad]	rithe [ri.ə]
leinn [leiN']	'nur n-ad [nar nad]	rinn [ri:N']
leibh [leiv]	'nan ad [na nad]	ribh [ri:v]
leotha [lo.ə]	no/na [no]/[na] 'or'	riutha [riu.ə]
	na(n) [nəN ⁰] 'the'	ro [ro] 'before' & 'too'
	na [na] 'do not!'	romham [rö.əm]
	na(s) [nəs]	romhad [rö.əd]
	na [nə] ← an do	roimhe [röjə]
	nach [nax]	roimhpe [röihbə]
	na [na] relative part.	romhainn [rö.iN']
	nì+ [ni:] future of <i>dèan</i>	romhaibh [rö.iv]
		romhpa [röhbə]
		ré [re:] 'during'

▶

rium [roum]	riut [ruht]	ris [rij]	rithe [ri.ə]
ruinn [ruin']	ruibh [ruiv]		riutha [ru.ə]

▶

(a-)nis [ə'nif]	(a-)réir [ə're:r]	(a-)réiste [ə're:jdə]
(a-)riamh [ə'riəv]	(a-)rithist [ə'ri.iʃd]	

Blas na Gàidhlig - The Sounds

(a-)nall [ə'NauL]	(a-)nìos [ə'N'ies]	(a-)nochd [ə'Nɔxg]
(a-)nuas [ə'Nuəs]	(a-)null [ə'Nu:L]	(a-)raoir [ə'Rɔir]

 Non-initial l & ll	 Non-initial n & nn	 Non-initial r & rr
caileag [kalag]	Sine [ʃi:nə]	mìrean [mireən]
cuilean [kulan]	caoineadh [kwa:N'əɣ]	sireadh [ʃir'əɣ]
buil [bul]	cuin [kuN']	cìr [k'i:r]
càil [ka:l]	sin [ʃin]	maoir [mw:r]
milleadh [miL'əɣ]	cinnteach [kɪ:n'd'əɣ]	's fheairde [ʃa:Rd'ə]
cailleach [kaL'əɣ]	sinne [ʃiN'ə]	Nirribhidh [N'iRɪvɪ]
till [t'i:L]	cinn [k'i:N]	Loch Sarr [Lɔx ʃi:R]
foill [fɔiL]	roinn [RɔiN]	Oirinn [ɔRɪN]
mala [maLə]	anail [anal]	aran [aran]
balach [baLəɣ]	anart [anəRʃd]	òran [ɔ:ran]
càl [ka:L]	bàn [ba:n]	sàr [sa:r]
ìosal [iesəL]	can [kan]	càilear [ka:lər]
balla [baLə]	connadh [kɔNəɣ]	curran [kuRan]
ullamh [uLəv]	annas [aNəs]	sporrann [sbɔRan]
call [kauL]	bann [bauN]	cearr [k'a:R]
fidheall [fi:.əL]	bonn [bɔuN]	torr [tɔ:R]

Page 372

5.6.11 How to tell apart the two short o sounds

gob [gob]	obair [obir']	ob [ob]	tobair [tobir']
bog [bog]	gog [gog]	togail [togal]	thogras [hogrəs]
coma [komə]	cromag [kromag]	lomadh [Loməɣ]	droman [droman]

ogha [o.ə]	gnothach [gr̥θ.əx]	motha [mo.ə]
todhar [to.ər]	bodhar [bo.ər]	foghainn [fo.ɪN]

Page 372

5.6.12 And how to tell apart the two short e sounds

neas [N ⁱ es]	seas [jes]	leas [L ⁱ es]	freagair [fri ^e gɪr ⁱ]
nead [N ⁱ ed]	cead [k ⁱ ed]	fead [fed]	beadaidh [bedɪ]
beag [beg]	creag [kri ^e g]	seagal [ʃegəl]	eagach [egəx]
eilid [elɪd ⁱ]	creid [kri ^e d ⁱ]	ceist [k ⁱ ejd ⁱ]	breith [bri ^e h]

Page 373

5.6.13 Dealing with th

After short vowel		After long vowel	
gath [gah]	math [mah]	blàth [bLa:]	bùth [bu:]
crith [kri ^h h]	bleith [bleh]	sgòth [sgo:]	dlùth [dLu:]
roth [Roh]	sruth [sdruh]	maoth [mw:]	sìth [ʃi:]

gath mór [ga mo:r]	roth mór [Ro mo:r]	sruth fada [sdru fadə]
cruth math [kru mah]	ugh beag [u beg]	dubh mór [du mo:r]

blàthaich [bLa:..ɪç]	beòthaich [bjɔ:..ɪç]	dùthaich [du:..ɪç]
sgòthach [sgo:..əx]	sgithich [sg ⁱ i:..ɪç]	dìthich [d ⁱ i:..ɪç]
làthach [La:..əx]	gnàthaich [grã:..ɪç]	snàthaid [sNa:..ɪd ⁱ]

ràitheach [Ra:jəx]	làitheil [La:jal]	fàitheam [fa:jəm]
dlùithe [dLu:jə]	gaoithe [gxjə]	luaithe [Luəjə]

Blas na Gàidhlig - The Sounds

Ending in -th	Ending in something else
daoine math [du:N'ə ma]	daoine móra [du:N'ə mo:rə]
balaich sgìth [baLɪç sɡ'i:]	balaich bheaga [baLɪç vegə]
falt coin mhath [faLd kɔN' va]	falt coin ghil [faLd kɔN' jil]
cas eòin thràth [kas jɔ:N' ra:]	cas eòin dhuibh [kas jɔ:N' ywɪj]

Page 374

5.6.14 Vowel mutations and Is the plural of moose meese?

ceòl [k'ɔ:L]	⇒ ciùil [k'u:l]	cas [kas]	⇒ coise [kɔjə]
seòl [jɔ:L]	⇒ siùil [j'u:l]	fras [fras]	⇒ froise [frɔjə]
fear [fɛr]	⇒ fir [fir]	peann [pjauN]	⇒ pinn [pi:N]
each [ɛx]	⇒ eich [eç]	òrd [ɔ:Rd]	⇒ ùird [u:Rd]

Page 376

5.6.15 The 'old spelling' and the 'new spelling'

Traditional		New
bó [bo:]	⇒	bò [bo:]
cóig [ko:g]	⇒	còig [ko:g]
dé [d'e:]	⇒	dè [d'e:]
séid [je:d]	⇒	sèid [je:d]

bèicear ⁺ [bɛ:çg'ər]	gnè ⁺ [gr'ɛ:]	mèilich [mɛ:lɪç]
mèinn [mɛ:N]	mèirleach [mɛ:Rlɛx]	sèimh ⁺ [j'ɛ:v]
sgèimh [sg'ɛ:v]	snèip [j'N'ɛ:hb]	stèisean [sdɛ:fan]

bó [bo:]	có [ko:]	cóig+ [ko:gi]
Eóghann+ [jo:əN]	fón+ [fo:n]	leóbag+ [L'o:bag]
mór+ [mo:r]	ó! [o:]	óbh óbh [o: vo:v]
Tómas+ [to:mas]		

gòbhlach [go:Ləx]	fòghnaidh+ [fo:nɪ]	ròghnach [Ro:nəx]
-------------------	--------------------	-------------------

Traditional	New
Calum [kaLəm]	⇒ Calum [kaLəm]
agus [agəs]	⇒ agus [agəs]
dorus [dɔrəs]	⇒ doras [dɔrəs]
nàdur [Na:dər]	⇒ nàdar [Na:dər]
solus [sɔLəs]	⇒ solas [sɔLəs]

Var 1	Var 2	Var 3	Var 4	Var 5 (GOC)	Pronounced
d'thàinig	dàinig	d'tàinig	tàinig	tàinig	[da:nɪgʲ]
d'theach	deach	deach	deach	deach	[d'ɛx]
d'théid	déid	d'téid	téid	tèid	[d'e:dʲ]
d'thuirt	duirt	d'tuirt	tuirt	tuirt	[du:Rʲdʲ]
d'thoir	doir	d'toir	toir	toir	[dɔrʲ]
d'thug	dug	d'tug	tug	tug	[dug]

Blas na Gàidhlig - The Sounds

Traditional	New
le m' ogha [le mo.ə]	⇒ lem ogha [le mo.ə]
le d' ogha [le do.ə]	⇒ led ogha [le do.ə]
le ur cead [ler k'ed]	⇒ ler cead [ler k'ed]
do m' ogha [də mo.ə]	⇒ dom ogha [də mo.ə]
tro m' ad [trɔ mad]	⇒ trom ad [trɔ mad]
ri ar taigh [r'ir tɤj]	⇒ rir taigh [r'ir tɤj]

5.6.16 Exceptions

á ⁺ [a]	a dh' aithghearr [ə ɣaçaR]
a h -uile [a xulə]	Aonghas ⁺ [ʷnʷ.əs]
air neo [əR Nʲɔ:]	banrigh (inn) ⁺ [bãũNɾɪ(Nʲ)]
bliadhna [bliəNə]	(gu) brà th [bra:x]
calpa ⁺ [kaLabə]	ceangal ⁺ [kɛ̃.əl]
chunnaic [xuNɪgʲ]	cothrom ⁺ [kɔRəm]
deimhinn [d'evɪNʲ]	eachdraidh ⁺ [ɛxdɾɪ]
eugh ⁺ [e:v]	Gàidheal ⁺ [gɛ:.əl]
gaoith (e) ⁺ [gɔj(ə)]	ged [gad]
ghille ! [iLʲə]	inbhir ⁺ [iNʲɪrʲ]
iarann ⁺ [iəRəN]	innis ⁺ [ĩ:f]
iodhlann ⁺ [juLəN]	ionnsaigh ⁺ [jũ:Nsɪ]
leugh ⁺ [Lʲe:v]	muilnean/muilleann [muiLʲən]
muillear ⁺ [muiLʲɛr]	oirnn ⁺ [ɔ:RNʲ]
pàipear ⁺ [pɛ:hβɛr]	Raghnall ⁺ [Rʒ:.əl]
ràinig ⁺ [ra:nɪgʲ]	thàinig [ha:nɪgʲ]
tionndaidh ⁺ [tʲũ:Nɔaj]	toirsgian [tɔɾɔgʲən]
tu ⁺ [du]	

innis ⁺ [ĩ:f]	⇒ innse [ĩ:fə], innsidh [ĩ:fɪ], dh'innseas [jĩ:fəs]...
eugh ⁺ [e:v]	⇒ eughachd [e:vəxg], dh'eugh [je:v]...